

ÖVNINGAR

Det går utmärkt att använda dessa frågor som grund för att fördjupa sig ytterligare och eleverna kan därför använda dem till att välja olika frågor och argumentera för dem.

Skriv en uppsats och redovisa sedan för klassen. Låt eleven först få fundera själv, sen diskutera i smågrupper om 3-4 stycken och avsluta med att grupperna berättar för varandra i klassen.

Övning 1

Vi lär ofta känna historiska personer genom det de lämnar efter sig, deras arv. Läsning av klassiker, d.v.s. äldre texter, ger oss kontakt med vårt förflutna och vi får kännedom om hur det svenska språket har sett ut genom tiderna. Vi blir historiskt medvetna, vi blir engagerade och känner att vi är en del av den historiska processen. Men vi får också nycklar och ledtrådar till modern litteratur. I alla tider har författare låtit sig inspireras av sina föregångare och på olika sätt gjort kopplingar tillbaka till äldre litteratur. Men äldre litterära texter är ofta svårlästa för många ungdomar idag. Anledningarna är flera. En är avståndet i tid; dagens läsare är varken förtrogna med språket eller innehållet. En annan anledning är att en del av dessa texter inte var skrivna ens för sin egen tids vanliga människor.

Lärarens uppgift blir att visa att äldre litteratur kan ge oss nya kunskaper, perspektiv och idéer. Vissa texter kan kräva mycket bakgrundsinformation om sin tid och författare för att bli begripliga. Men det finns också äldre texter som verkligen kan gripa tag i dagens läsare och överbrygga avstånd i tid och rum.

Välj en av Dan Andersson dikter och skriv/diskutera och berätta för varandra i klassen om hur den dikten påverkar dig.

ÖVNINGAR

Övning 2

På TV finns det många populära sång-tävlingar som t ex Melodifestivalen och Idol. Men hur vet man egentligen vilken bok som är bäst? Kan man tävla i att sjunga en låt? Finns det fin-kultur och ful-kultur?

Diskussionsfrågor

1. Vilka fem ord tycker du beskriver Dan Andersson bäst?
2. Vad menar Dan Andersson med att *det finns något bortom bergen*, tror du?
3. Ser din Gud ut som Finnmarkens eller som Dan Anderssons?
4. Vad kan du identifiera dig med i Dan Anderssons liv och vad är svårare att förstå?
5. Varför var tron på skogsväsen och övernaturligheter så utbredd?
6. Tror du på skogsväsen och övernaturligheter?
7. Vad menar Dan Andersson med att *fattigdomen låg som en rök i taket*?
8. Hur skiljer sig Dan Anderssons sätt att se på tillvaron från hans fars, tror du?
9. Hur skulle en modern Dan Andersson ha levt?

På whiteboardtavla/smartboard kan det också ritas upp två spalter, där man skriver upp det som eleverna säger. Diskutera sedan tillsammans i klassen.

Övning 3

Frågor till filmen. Använd i helklass efter filmen, gör som gruppuppgift eller individuellt. Ha gärna frågorna till handa under filmen och anteckna lite så blir det lättare att föra diskussion efteråt.

- Det finns många frågor att ställa om urvalet av äldre författares texter, men kanske den viktigaste är den om deras verk har något angeläget att säga dagens unga läsare?

- Vad vet ni om hur livet såg ut i Sverige på 1900-talet fram till våra dagar och hur formades författarnas texter av hur världen såg ut då?

Hur tror ni den här sortens av litteratur kom att påverka samhället?

ÖVNINGAR

- Tror ni litteraturen kommer överleva trots den modernisering vi lever i? Varför/Varför inte?
- Vilka typer av berättelser och karaktärer var populära under den här tiden? Hur reflekterade detta samhällets värderingar och ideal?

Gör gärna detta tillsammans med andra lärare för att koppla ihop olika ämnen och få eleverna att se framtiden i ett större perspektiv.

Övning 4

Att arbeta vidare med:

1. Vad vet du om arbetarförfattarna? Vilka skillnader och likheter finns mellan Dan Andersson och de svenska arbetarförfattarna?
2. Ta reda på mer om Fjodor Dostojevskij, Charles Baudelaire och Rudyard Kipling? Finns det något gemensamt mellan dem och Dan Andersson?
3. Vad händer i Sverige de år som Dan Andersson lever, mellan 1888 och 1920?
4. Läs dikter av Dan Andersson. Vad kännetecknar dem? Försök hitta dikter som stämmer med beskrivningarna i filmen: natur, religion, livet på sjön och socialt engagemang.
5. Ta reda på mer om den finska invandringen till Sverige – också i andra tider.
6. Leta efter finska kännetecken i Dan Andersson dikter, till exempel Ortsnamn.
7. Ta reda på mer om milorna och kolningen – När? Var? Hur? Varför?
8. Ta reda på mer om de svenska folkhögskolorna och varför de grundas!
9. Vad vet du om den tidens rasbiologiska sätt att tänka?

